

במתנה

דפיו זהב

על מה שבזר זכשין.
הרבנית ימימה מזרחי
בעריכת יקרת פרידמן

ב"ה

גיליון 214

פרשת כי תשא ✦ ט"ו באדר א' ה'תשע"ט (2/2019)

בואי נדבר על ריכוז

איזה ילדים יצאו לך, רק אז אני אֶפְסֵל מחדש ואני אכתוב לוחות שניים מתוך עולמות שבורים.

זה הכוח המהמם שמגלה השבת הזאת: **כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל**.⁴ תרימי את הראש! אחרי נפילה גדולה, אחרי שנפסלת, איזו כתובה מהממת עומדת להיכתב לך.

אז כתוב שצריך לשמוח ב"ד באדר ולמה? כתב השולחן ערוך: **וְטוֹב לֵב מִשְׁתָּה תְּמִיד**.⁵ מי שטובת לב - שמחה תמיד. מה זה "תמיד"? גם כשאין על מה. כמו ב"ד באדר. לשמוח היום, גם במאמץ, זה פשוט טוב לב. נסי להיות שְׂמֵחָה תמיד. גם כשלא טוב לך.⁶

איך אני אעשה את זה?

זה הסוף של השולחן ערוך - **וְטוֹב לֵב מִשְׁתָּה תְּמִיד** - וזו ההתחלה שלו: **שְׂוִיתִי ה' לְנֶגְדֵי תְּמִיד**.⁷ אפשר לשמוח תמיד, גם כשאין שמחה, רק אם זוכים ל"שְׂוִיתִי ה' לְנֶגְדֵי תְּמִיד". למשל, כשאני בבית הכנסת, אני לא רואה שום דבר מסביב כי אני עומדת עכשיו לפני המלך ולא משנה מה קורה מסביב. מי שמסוגל בתוך כל הסחות הדעת (ויש בלי סוף) לשוות לנגד עיניו את הקב"ה,

עברנו השבוע דרך שני הימים שנקראים "פורים הקטן" ו"שושן פורים הקטן" (י"ד-ט"ו באדר א'). פורים הקטן הזה הוא רגע של שבירה גדולה, כי זה כמו מישהי שהיה צריך להיות לה חג, היתה צריכה להיות לה חתונה והיא בוטלה וזה בעצם נשאר יום ריק, יום שבור. כך היה מתן תורה - תחשבו על כך, מתן תורה היה צריך להיות כזה חג גדול ובסוף הוא לא, ודווקא ליום ה-י"ד הזה קוראים בתורה **"הַיָּד הַחֲזָקָה אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל"**,¹ על שם מעשה שבירת הלוחות בידי משה.

למה י"ד החלוש הזה, העוזב הזה, החתונה שלא התקיימה, הלב שלה שנשבר, הלוחות שנשברו - למה זו "הַיָּד הַחֲזָקָה"? כי הלימוד הכי מהמם הוא הלימוד של פרשתנו, כי תשא: איך מתוך עולמות שבורים היא צומחת.² זו תורה שלמה, שמלמד אותנו הַיָּד, ה-י"ד אדר א'. היה צריך להיות לך חג, נכון? ונשבר לבך, ונשברו לוחות לבך, נכון? ואחרי שנפסלת, אחרי שנפסלתם במשחק שרציתם לנצח בו, **פָּסַל לָךְ שְׁנֵי לַחַת אֲבָנִים כְּרֹאשֵׁינִים**.³ כל מי ששואלת את עצמה: "נשברה לי התמימות. נשברו לוחות ליבי. האם עוד מחכה לי אושר?" מקבלת היום את התשובה. תקשיבי, עכשיו בחולשה הזאת, היכן שהכל היה צריך להיות חגיגה, ואין - עכשיו קמה הַיָּד הַחֲזָקָה שלך. קומי ותפסלי לוחות שניים.

אני תמיד מצטטת את המילים של הרב ש"ך: איך תזהו בן זוג מוצלח? כשהוא היה קטן, הוא היה יודע להיפסל במשחק ולומר "הפסדתי. עכשיו תורך". אם הוא יָדַע להיפסל, הוא ידע להבין שהוא צריך להוריד מעצמו לפעמים משהו כדי להתחבר שוב.

הגאון מוילנה קורא לזה "לכרות ברית". שתי מילים שהן דבר בהיפוכו, כי הרי ברית היא חיבור ואילו כריתה משמעה לחתוך. ולפעמים, רק אחרי שמהוה נחתך, רק כשאומרים לי "את פסולה - פסולת חיתון, פסולת זוגיות, חס ושלום, פסולת אימהות, תראי

⁴ שמות ל', י"ב.

⁵ משלי ט"ו, טו.

⁶ שולחן ערוך, אורח חיים תרצז, א': "יש אומרים שחייב להרבות במשחה ושמחה בי"ד שבאדר ראשון (טור בשם הרי"ף) ואין נוהגין כן. מכל מקום, ירבה קצת בסעודה כדי לצאת ידי המחמירים (הג"מ בשם סמ"ק) וְטוֹב לֵב מִשְׁתָּה תְּמִיד."

⁷ תהילים ט"ז, ח. וגם: שולחן ערוך, אורח חיים, א': "שְׂוִיתִי ה' לְנֶגְדֵי תְּמִיד, הוא כלל גדול בתורה ובמעלות הצדיקים אשר הולכים לפני האלקים. כי אין ישיבת האדם ותנועותיו ועסקיו והוא לבדו בביתו, כישיבתו ותנועותיו ועסקיו והוא לפני מלך גדול; ולא דיבורו והרחבת פיו כרצונו, והוא עם אנשי ביתו וקרוביו, כדיבורו במושב המלך. כל שכן, כשישים האדם אל ליבו שהמלך הגדול, הקב"ה אשר מלא כל הארץ כבודו, עומד עליו ורואה במעשיו, כמו שנאמר: "אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם ה'", מיד יגיע אליו היראה וההכנעה בפחד השי"ת ובושתו ממנו תמיד. (הרמב"ם, מורה נבוכים, ח"ג פ', נ"ב)."

¹ דברים ל"ד, יב.

² בפרפראזה על "חזקה מהרוח", מילים: אסתר שמיר. לחן: קורין אלאל.

³ שמות ל"ד, א.

בשורות טובות, רק טוב, פורים קטן שמח! והנה, אנחנו בדרך לפורים הגדול.

בצוות העריכה: הדסה סאסי

הכנס הסתיים, ועכשיו – קחי לך שמחה!

לפרטים הגיגיים ורכישה להצי כאן!

ה"שולחן ערוך" מבטיח לו הבטחה: גם בזמנים רעים וחשוכים, שאין בהם חג, אתה תוכל להיות שמח תמיד, כי אתה לא תראה את הרע שקורה; אתה תראה את מי שאחראי למה שקורה. מפני שבתפילה אתה כעומד לפני מלך.⁸

אני רוצה לדבר על הריכוז של אסתר המלכה. היא עומדת מול אחשוורוש הרשע, שכנראה עומד להרוג אותה, והיא מדברת איתו אבל היא בכלל לא שם. היא מדברת עם מלכו של עולם - **ותדבר לפני המלך ותתחנן לו**.⁹ חז"ל אומרים: זה מלכו של עולם.

אבל איך את מצליחה? ב"בית הכנסת" המפחיד הזה לחשוב על הקב"ה? תראי, נחש כרוך על עקבך¹⁰ והוא עומד להרוג אותך.

כי יש לה, לאסתר, את הכוח שקוראים לו "שְׁוִיָּי"; אני עכשיו מול מלך גדול.

הרמב"ם אומר שלא נורא אם לא התכווננו במילות התפילה. עדין יצאנו ידי חובה. אבל יש כוונה, שאם לא עשית אותה בתחילת התפילה, כאילו לא התפללת בכלל. הכוונה היא, שאדם יראה את עצמו כאילו הוא עומד בפני מלך גדול.¹¹ בשנייה שאת מפטפטת, את לא מאמינה שאת עומדת מול מלך גדול.

וההבטחה הגדולה: מי שתזכה לשוות לנגד עיניה את זה שאחראי לכל העושר שלה בחיים ואחראי על הילדים שלה והבריאות שלה והפרנסה שלה, גם ברגעים פחות מוארים, אז היות שהיא עשתה **"שְׁוִיָּי ה' לנגדי תמיד"**, היא תזכה להיות בשמחה - תמיד.¹² כי היא תראה אותו בכל אירוע שיעבור עליה.

לך פנוס,¹³ וזה גם בבית כנסת. ובאמת, רק הכוונה הזו מול מלך גדול היא התכנסות כל כוחות הגוף והנפש בריכוז גדול שמוציא ממך תפילה ענקית.

⁸ קיצור שולחן ערוך, סימן י"ח, הלכות תפילת שמונה-עשרה, ג': "המתפלל צריך שידע שהשכינה כנגדו, כמו שכתוב: "שפכי כמים לבך נוכח פני ה'". ויעיר הכוונה, ויסיר כל המחשבות הטורדות אותו עד שתישאר מחשבתו וכוונתו זכה בתפילתו ויחשוב כי אילו היה מדבר לפני מלך בשר ודם, בוודאי היה מסדר דבריו ומכוין בהם יפה לבל ישל. קל וחומר לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, שצריך לכיין לפניו את מחשבתו. כי לפניו יתברך שמו המחשבה כמו דיבור, וכל המחשבות הוא חוקר".

⁹ אסתר ח', ג. וגם: מדרש אבא גוריון פ"א: "ר' יודן ור' לוי בשם ר' יוחנן: כל מקום שנאמר במגילת אסתר **מְלֶכֶךְ אַחַשְׁוֵרוּשׁ**, באחשוורוש הכתוב מדבר, וכל מקום שנאמר **מְלֶכֶךְ סתם** במלך מלכי המלכים הכתוב מדבר, ודרש "כטוב לב המלך ביין" - כטוב לבו של הקב"ה ביינה של תור וגם: אסתר רבה ג', י. משנה, ברכות ה', א: אין עומדין להתפלל, אלא מתוך כבוד ראש.

¹⁰ חסידים הראשונים היו שוהים שעה אחת - ומתפללים, כדי שיכוננו את לבם למקום. אפילו המלך שואל בשלומו - לא ישיבנו; ואפילו נחש פרוה על עקבו - לא יפסיק."

¹¹ הלכות תפילה פ"ד: "ה' דברים מעכבין את התפילה אע"פ שהגיע זמנה וכו' וכוונה הלב וכו' כיצד כל תפילה שאינה בכוונה אינה תפילה ואם התפלל בלא כוונה חוזר ומתפלל בכוונה. מצא דעתו משובשת ולבו טרוד אסור לו להתפלל עד שתתיישב דעתו עכ"ל. ומה היא הכוונה? שיפנה לבו מכל המחשבות ויראה עצמו כאילו עומד לפני השכינה."

¹² רבי נחמן מברסלב, ליקוטי מוהר"ן ח"ב, תורה כד.

¹³ אסתר ד', טז: "לך פנוס את כל היהודים הנמצאים בשושן".